

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЦИКЛІВ ТЕМАТИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

**С. В. Федоров, А. С. Геращенко, Т. І. Маковецька, І. В. Козлова,
Н. В. Чаплинська, Х. С. Симчич, Н. О. Стасюк**

*Івано-Франківський національний медичний університет;
76018, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2;
тел 0668019504; e-mail: serfed@i.ua*

Коронавірусна хвороба COVID-19, починаючи з першого повідомлення про випадок недуги в провінції Wuhan (Китай) у грудні 2019 року, оголошення ВООЗ пандемії 17 травня 2021 року та до нині спричинила значний тягар на систему охорони здоров'я всіх країн світу, соціальні та економічні аспекти життя. Карантинні обмеження, спрямовані на стримання поширення новітнього коронавірусу SARS-Cov-2, обумовили реорганізацію звичного навчання шляхом залучення систем та методик дистанційної освіти. Упродовж пандемії COVID-19 навчання лікарів на циклах тематичного вдосконалення (ТУ) відбувається дистанційно з використанням платформ Zoom та Google Classroom. Існує чимало думок та відгуків щодо переваг та недоліків такого навчання.

Мета дослідження: оцінити переваги та недоліки дистанційного навчання лікарів на циклах тематичного вдосконалення.

Матеріал та методи дослідження. Проведено анонімне опитування 219 лікарів терапевтичних спеціальностей, які проходили дистанційне навчання на кафедрі терапії і сімейної медицини післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету в період з 1 січня по 25 травня 2022 року. Результати дослідження. Серед 219 опитаних лікарів переважна кількість осіб навчалися на циклах ТУ повторно. 176 (80,4%) опитаних були жіночої статі. Серед лікарів переважали лікарі загальної практики-сімейної медицини та лікарі-терапевти. Переважна більшість лікарів-курсантів задоволені дистанційним форматом циклів ТУ та їхнім наповненням. Більшість опитаних (105 (47,9%) осіб) висловилися за змішану систему навчання в майбутньому, яка б поєднувала елементи дистанційної освіти з можливістю навчатися на клінічних базах кафедри. Виключно дистанційне навчання в майбутньому зазначили 90 (41,1%) лікарів ($\chi^2=2,08$; $p=0,15$). 10 (4,6%) осіб надають перевагу навчанню на базах кафедри.

Висновки. 1. Дистанційний формат циклів тематичного вдосконалення в умовах пандемії COVID-19 прийнятний для переважної більшості лікарів. 2. Необхідна розробка гібридної моделі проведення циклів

тематичного вдосконалення в майбутньому, яка б гармонійно поєднувала елементи дистанційної та академічної медичної освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, навчання лікарів, COVID-19.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень

Коронавірусна хвороба COVID-19, починаючи з першого повідомлення про випадок недуги в провінції Wuhan (Китай) у грудні 2019 року, оголошення ВООЗ пандемії 17 травня 2021 року та до нині спричинила значний тягар на систему охорони здоров'я всіх країн світу, соціальні та економічні аспекти життя. Відомо, що станом на середину травня 2022 року офіційно перехворіли понад 527 млн осіб, померли – 6,28 млн осіб [1]. За оптимістичними прогнозами, до кінця поточного року пандемія COVID-19 закінчиться, проте в наступному 2023 році смертність від коронавірусної хвороби буде вдвічі-втричі вищою, ніж від сезонного грипу [2].

Карантинні обмеження, спрямовані на стримання поширення новітнього коронавірусу SARS-Cov-2, обумовили реорганізацію звичного навчання шляхом залучення систем та методик дистанційної освіти.

Відомо, що дистанційне навчання – це певна інтерактивна взаємодія між викладачем та студентами, а також із інтерактивним джерелом інформаційного ресурсу (web-сторінки), яка відображає всі компоненти навчального процесу, які здійснюються в умовах реалізації засобів інформаційно-комп'ютерних технологій (комп'ютерна візуалізація навчальної інформації, інформаційно-пошукова діяльність, автоматизація процесів інформаційно-методичного забезпечення тощо) [3]. Для реалізації навчального процесу можуть бути задіяні різноманітні платформи, за допомогою яких можна вільно організувати онлайн-урок, відеоконференцію чи вебінар у режимі реального часу (до прикладу, платформи: FacebookLive, InstagramLive, WiziQ, Periscope, Skype, Zoom, GoogleClassroom) [3].

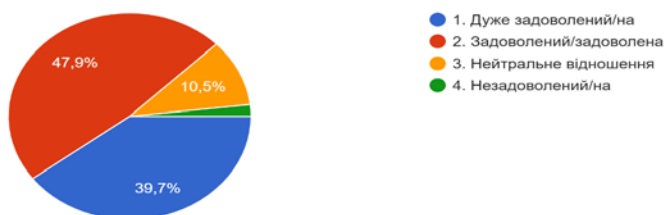
Упродовж пандемії COVID-19 навчання лікарів на циклах тематичного вдосконалення (ТУ) відбувається дистанційно з використанням платформ Zoom та Google Classroom. Існує чимало думок та відгуків щодо переваг та недоліків такого навчання.

Мета дослідження: оцінити переваги та недоліки дистанційного навчання лікарів на циклах тематичного вдосконалення.

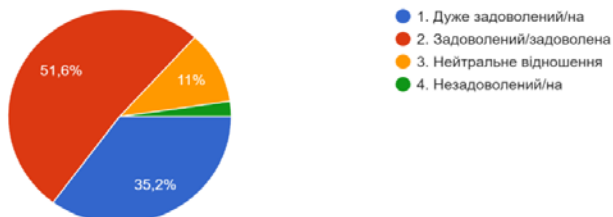
Матеріал та методи дослідження. Проведено анонімне опитування 219 лікарів терапевтичних спеціальностей, які проходили дистанційне навчання на кафедрі терапії і сімейної медицини післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету в період з 1 січня по 25 травня 2022 року. Лікарям було запропоновано добровільно заповнити запропонований опитувальник, який, окрім де-

мографічних характеристик, включав наступні запитання: Чи задоволені Ви дистанційними курсами ТУ, порівняно з курсами ТУ «вживу»?; Чи задоволені Ви дистанційним спілкуванням із викладачами та керівником курсів, порівняно з курсами ТУ «вживу»?; Чи задоволені Ви наповненням відеоматеріалу на дистанційних курсах, порівняно з курсами ТУ «вживу»?; Чи достатніми є тестові завдання на дистанційних курсах ТУ, порівняно з курсами ТУ «вживу»? У майбутньому, які варіанти курсів тематичного вдосконалення Ви б відвідали? Опитувальник створено на платформі Google.

4. Чи задоволені Ви дистанційними курсами ТУ, порівняно з курсами ТУ «вживу»?
219 відповідей

5. Чи задоволені Ви дистанційним спілкуванням із викладачами та керівником курсів, порівняно з курсами ТУ «вживу»?
219 відповідей

6. Чи задоволені Ви наповненням відеоматеріалу на дистанційних курсах, порівняно з курсами ТУ «вживу»?
219 відповідей

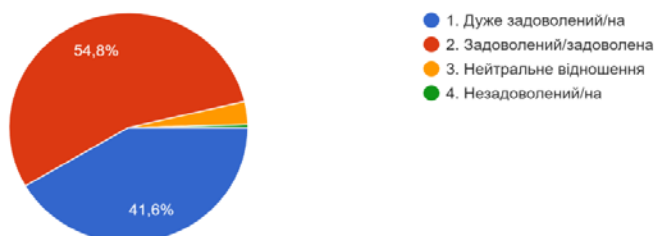

Рис. 1. Результати опитування лікарів циклів ТУ

Дослідження було затверджене комісією з питань етики Івано-Франківського національного медичного університету. Методи описової статистики були використані в аналізі відповідей на опитувальник; вірогідність різниці $p < 0,05$ оцінювалася як достовірна. Застосовували набір статистичних програм Statistica12.

8. У майбутньому які варіанти курсів тематичного вдосконалення Ви б відвідали?
219 відповідей

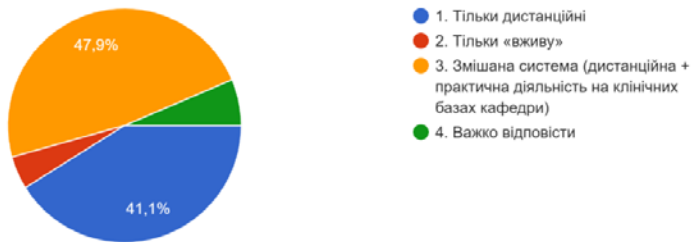

Рис. 2. Розподіл пропозицій щодо видів проведення циклів ТУ в майбутньому

Результати дослідження. Серед 219 опитаних лікарів 62 (28,3%) брали участь у циклах ТУ вперше; 75 (34,2%) осіб – удруге, 53 (24,2%) осіб – утретє та 9 (4,1%) – учетверте. Відповіддю 20 (9,1%) учасників опитування було: важко відповісти.

176 (80,4%) опитаних були жіночої статі. Серед лікарів переважали лікарі загальної практики-сімейної медицини – 80 (36,5%) осіб. У дослідженні брали участь: лікарі-терапевти – 71 (32,4%) особа, лікарі екстреної медицини – 27 (12,3%) осіб, лікарі інших вузьких спеціальностей терапевтичного профілю – 41 (18,7%) особа.

Переважна більшість лікарів-курсантів задоволені дистанційним форматом циклів ТУ та їхнім наповненням. Порівняно з традиційним проведенням циклів ТУ, «дуже задоволені» дистанційною формою навчання 87 (39,7%) осіб; «задоволені» - 105 (47,9%) осіб; нейтральне відношення виявили 23 (10,5%) осіб; четверо опитаних відмітили, що незадоволені. Подібний розподіл виявили в відповідях на запитання щодо спілкування з викладачами/керівниками циклів та змістовного наповнення дистанційних занять.

Переважна більшість лікарів (206 (94,6%) осіб) відмітили, що тестові завдання до кожного заняття чи лекції є достатніми. Тільки двох опитаних (0,9%) хотіли б тестові завдання вищої складності.

Більшість опитаних (105 (47,9%) осіб) висловилися за змішану систему навчання в майбутньому, яка б поєднувала елементи дистанційної освіти з можливістю навчатися на клінічних базах кафедри. Виключно дистанційне навчання в майбутньому зазначили 90 (41,1%) лікарів

($\chi^2=2,08$; $p=0,15$). 10 (4,6%) осіб надають перевагу навчанню на базах кафедри.

Обговорення. Пандемія COVID-19 призвела до зміщення навчання в класичному академічному стилі на дистанційне. За даними національної бази даних США, в період до пандемії кожен п'ятий студент-медик відвідував практичні заняття чи курси вдосконалення онлайн. Натомість, за умови поширення коронавірусної хвороби даний показник зріс до 70% [4].

Отримані нами дані свідчать, що переважна більшість лікарів терапевтичного профілю, які взяли участь в опитуванні задоволені дистанційним характером циклів ТУ та їхнім змістовним наповненням. Невірогідно вища частка осіб у майбутньому хотіли б мати змішану форму навчання, що, на нашу думку, дозволить вдосконалювати практичні навички та комунікативні елементи роботи лікаря з пацієнтом.

Висновки

1. Дистанційний формат циклів тематичного вдосконалення в умовах пандемії COVID-19 прийнятний для переважної більшості лікарів.

2. Необхідна розробка гібридної моделі проведення циклів тематичного вдосконалення в майбутньому, яка б гармонійно поєднувала елементи дистанційної та академічної медичної освіти.

Література

1. World Health Organization. WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard 2022. 2022. Accessed on January 27, 2022. <https://covid19.who.int/>
2. Chen JM. Novel statistics predict the COVID-19 pandemic could terminate in 2022. J Med Virol. 2022;94(6):2845-2848. doi: 10.1002/jmv.27661
3. Polyanskaya V, Zvyagolskaya I, Derevyanko T. Педагогічно-організаційні аспекти дистанційного навчання в медицині. Вісник УМСА. 2022;21(1):137-141
4. He S, Lai D, Mott S, Little A, Grock A, Haas MRC, Chan TM. Remote e-Work and Distance Learning for Academic Medicine: Best Practices and Opportunities for the Future. J Grad Med Educ. 2020;12(3):256-263

Стаття надійшла до редакційної колегії 20.03.2022 р.

THE FEATURES OF POSTDOCTORAL TRAINING DURING COVID-19 PANDEMIC

**S. V. Fedorov, A. S. Herashchenko, T. I. Makovetska,
I. V. Kozlova, N. V. Chaplynska, Kh. S. Symchych, N. O. Stasyuk**

*Ivano-Frankivsk National Medical University;
76018, Ivano-Frankivsk, Ukraine, Galytska str., 2;
ph. 0668019504, e-mail: serfed@i.ua*

The abrupt onset and prolonged state of the COVID-19 (SARS-COV-2) pandemic has radically altered medicine. Clinical care, research, and training have experienced significant disruption, with a call to balance safety and well-being. With regard to training future researchers and clinicians, residencies and fellowship programs have pivoted from standard in-person curricula to virtual formats to decrease possible virus exposure and spread. The postdoctoral training usually take place by using of distance elements of international e-learning platforms, such as Zoom and Google Classroom. There are different controversial opinions due distance training of doctors.

Purpose of study: *evaluation of the advantages and disadvantages of distance learning of doctors in cycles of thematic improvement.*

Material and methods of research. *An anonymous survey of 219 physicians of therapeutic specialties who underwent distance learning at the Department of Therapy and Family Medicine of Postgraduate Education of Ivano-Frankivsk National Medical University in the period from January 1 to May 25, 2022 was carried. Descriptive statistics were used to summarize demographic characteristics and survey responses. Chi-square and Fisher's exact tests were conducted. A p-value of less than 0.05 was considered statistically significant. Quantitative data analysis was conducted using statistical package Statistica 12. Results of study. Among of the 219 surveyed doctors, the vast majority of people studied at thematic courses repeatedly. 176 (80.4%) respondents were female. General practitioners, and physicians predominated among the physicians. The vast majority of doctors are satisfied with the remote format of thematic courses and their content. The majority of respondents (105 (47.9%) people) were in favor of a mixed system of education in the future, which would combine elements of distance education with the opportunity to study at the clinical bases of the department. Only distance learning in the future was noted by 90 (41.1%) doctors ($\chi^2 = 2.08$; $p = 0.15$). 10 (4.6%) people prefer to study on the basis of the department.*

Conclusions. *1. The distance format of thematic learning courses during of the COVID-19 pandemic is acceptable to the vast majority of physicians. 2. It is necessary to develop a hybrid model of thematic improvement cycles in the future, which would harmoniously combine elements of distance and academic medical education.*

Key words: *distance learning, training of doctors, COVID-19*